TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA - 53057

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 10.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye'nin dünya üretiminde ve ihracatında açık ara lider olduğu çekirdeksiz kuru üzüm ve kuru incir sektörü, 2026 hasat sezonunda üretici fiyatlarının çökmesi ve artan girdi maliyetleri nedeniyle derin bir kriz yaşamaktadır. Türkiye'nin dünyaca ünlü sultaniye kuru üzümünün yüzde 90'ını üreten Manisa ve Ege havzasında yaklaşık 50 bin üretici aile bulunmaktadır. Üreticinin en az 150 TL taban fiyat beklediği bir ortamda, TARİŞ Üzüm Birliği'nin çekirdeksiz kuru üzüm için brüt 80 TL gibi maliyetin çok altında avans fiyat açıklaması üreticide büyük bir şok ve infial yaratmıştır. Benzer şekilde TARİŞ İncir Birliği'nin açıkladığı alım fiyatları da tarladaki fiili masrafları karşılamaktan uzaktır.

Mazot, gübre, bağ budama, ilaçlama, hasat ve kurutma sergisi işçilik giderleri yüzde 80'e varan oranlarda artarken; üreticinin ürününü maliyetinin yarısına satmak zorunda bırakılması, çiftçiyi tüccarın ve aracı ihracatçıların insafına terk etmiştir. Geçmiş yıllarda fiyatların üretici aleyhine düşmesini engellemek için devreye giren Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) bu sezon hiçbir müdahale alımı yapmaması ve fiyat açıklamaması serbest piyasada fiyatların daha da çakılmasına neden olmuştur.

Bunun yanı sıra, kurutma döneminde yaşanan aşırı sıcaklar ve zamansız nem sebebiyle kuru incir ve üzümde rekolte kayıpları yaşanmakta, aflatoksin ve okratoksin riskini önleyecek modern kerevet, tünel ve kurutma tesisi hibe desteklerinin yetersizliği kaliteyi düşürmektedir.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılı üretim sezonu için Bakanlığınızca hesaplanan 1 kilogram çekirdeksiz kuru üzüm ve kuru incirin ortalama maliyet tutarı nedir? TARİŞ'in açıkladığı 80 TL'lik fiyatın üretici maliyetinin altında kaldığı gerçeği karşısında üreticiyi korumak için hangi adımlar atılmıştır?
2. Kuru üzüm ve kuru incir üreticilerini tüccarın düşük fiyat baskısından kurtarmak amacıyla Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) vasıtasıyla maliyetin üzerinde bir taban fiyatla müdahale alımı başlatılacak mıdır?

3. Üreticinin girdi maliyetlerini hafifletmek ve dünya ihracatındaki liderliğimizi korumak amacıyla kuru üzüm ve kuru incir üreticilerine kilogram başına doğrudan fark ödemesi (prim) desteği verilmesi planlanmakta mıdır?
4. Kuru incir ve üzümde ihracat iadelerine neden olan aflatoksin ve nem riskini minimize etmek üzere, çiftçilere modern örtü altı kurutma tüneli ve kerevet dağıtımı için ayrılan hibe bütçesi ne kadardır?
5. TARİŞ Üzüm ve İncir Birliklerinin finansman kapasitesini güçlendirerek üreticiden daha yüksek fiyatla ve peşin ödemeyle ürün alabilmesini sağlayacak Hazine destekli düşük faizli kredi tahsisi yapılmış mıdır?